

نگاهی به قطب نمای اقتصاد دیجیتال جهان

خیز زندگی دیجیتال با کرونا

مسعود شایگان
سردبیر کلیک

تا همین چند ماه پیش، کرونا همه را قرنطینه کرده بود و خانه‌نشینی، شرایط زندگی جدید را بر مبنای زندگی دیجیتال پدید آورد. بسیاری از جنبه‌های زندگی، حالا پاسخ مشکلات خود را از فضای آنلاین طلب می‌کرد. از ویزیت پزشک تا کوچک‌ترین خریدها و حتی درس خواندن. کسب و کارهای دیجیتال حالا که فرصتی بی‌نظیر پیدا کرده بودند به سرعت رشد کردند و با سرمایه‌گذاری‌های بیشتر و توسعه خدمات، بزرگ‌تر از قبل شدند. قطب نمای اقتصاد دیجیتال یکی از مهم‌ترین سندهای سالانه برای بررسی ابعاد رشد و توسعه استارت‌آپ‌ها و فضای آنلاین است که به تازگی نیز نسخه‌ای از آن منتشر شده است. تأثیر پویایی‌های دیجیتال بر کارکرد اقتصاد، رشد بی‌پایان تجارت الکترونیک، بازآفرینی همه چیز به کمک فین‌تک و در نهایت کلان‌روندهای جهانی موثر، چهار محور اصلی این گزارش هستند که به عنوان شاخص‌های دنیای دیجیتال، مبنای سنجش قرار می‌گیرند.

دسترسی به اینترنت

این گزارش نشان می‌دهد مردم در دنیا به طور میانگین بیش از یک نقطه دسترسی به اینترنت دارند و بیشتر این نقاط دسترسی از نوع موبایل است. برای مثال در آسیا به ازای هر ۱۰۰ نفر ۱۱۶ ارتباط ثابت و موبایل وجود دارد و در کل جهان نیز این عدد ۱۰۷ نقطه است. در عین حال، کرونا در مقطعی توانست فروش موبایل در سطح جهان را با اختلال روبه‌رو کند اما این اختلال به سرعت برطرف شد. با این حال، اشباع بازار در بسیاری از مناطق جهان باعث شد نرخ رشد چندان نداشته باشد. اوضاع دسترسی به اینترنت البته در آفریقا چندان حال خوشی ندارد، چرا که همچنان بیش از ۶۰ درصد سهم اینترنت این قاره با سرعت کمتر از ۱۰ مگابیت بر ثانیه است. این در حالی است که عدد فوق در مورد کل جهان تنها ۸ درصد است. تعداد کاربران اینترنت هم همچنان رو به رشد خواهد بود و تا سال ۲۰۳۰ تقریباً از هر چهار نفر در سطح دنیا سه نفر اینترنت خواهند داشت. بیشترین تعداد کاربران جدید اینترنت هم از آن کشور هندی خواهد بود.

شبکه‌های اجتماعی در مدار رشد

میزان نفوذ شبکه‌های اجتماعی افزایش یافته است اما میزان استفاده روزانه در سطح ثابتی مانده است. تعداد کاربران شبکه‌های اجتماعی که در سال ۲۰۱۹ در سطح جهان ۳/۷ میلیارد بوده است در سال ۲۰۲۲ به حدود ۴/۵ میلیارد نفر رسیده است. با این حال میانگین زمان صرف شده هر نفر در طول روز حدود ۱۴۰ دقیقه باقی مانده است. مدت زمان صرف شده روزانه در انواع رسانه هم نشان می‌دهد اینترنت توانسته تلویزیون و موسیقی را پشت سر بگذارد. در عین حال، در سهم ترافیک مصرفی موبایل شبکه‌های اجتماعی در رده دوم قرار دارد و اولین متعلق است به استریم ویدئو که سهم به شدت زیادی دارد.

سرعت گرفتن به کارگیری خدمات دیجیتال

به کارگیری فناوری‌های دیجیتال در صنایع مختلف، رشد زیادی داشته، برای مثال صنایع تاسیساتی با رشد ۴۶ درصدی مواجه بودند. بیمه و بخش دولتی هم همین حدود رشد را تجربه کرده‌اند و مردم هم در پاسخ به این که چرا خدمات آنلاین را ترجیح می‌دهند، کرونا و مشکلات مرتبط با آن و نیز میزان دسترسی و راحتی بیشتر را به عنوان دلایل این کار عنوان کرده‌اند. کاربران تجارت الکترونیک که سال ۲۰۲۱ حدود ۳/۸ میلیارد بوده است در سال ۲۰۲۵ به ۴/۹ میلیارد خواهد رسید.

خرج بیشتر برای اینترنت

تعداد بیشتر کاربران اینترنت، هزینه برای زندگی دیجیتال را هم افزایش خواهد داد. بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۳۰ کاربران جدید اینترنت، سالانه حدود ۴۰۰ میلیون دلار برای فعالیت‌های آنلاین خرج خواهند کرد. این میزان خرج به طور فزاینده‌ای روی تمامی خدمات دیجیتال صرف خواهد شد.

تعداد کاربران فعال

تعداد کاربران فعال برخی شرکت‌های فناوری به اندازه‌ای زیاد است که می‌توان آن را با جمعیت قاره‌ها مقایسه کرد. برای مثال جمعیت استفاده‌کننده از اندروید حدود ۳/۲ میلیارد نفر است و در نرم‌افزارها، وی‌چت نیز جمعیتی ۱/۲ میلیاردی دارد. اندازه‌گیری حجم داده‌های تولید و جمع‌آوری شده توسط غول‌های فناوری روز به روز غیرممکن‌تر می‌شود. فیس‌بوک روزانه چهار پتابایت داده تولید می‌کند. تمام این داده‌ها در جایی با عنوان کدو ذخیره شده که در حال حاضر چیزی حدود ۳۰۰ پتابایت داده در آن نگهداری می‌شود. ۲/۵ میلیارد کاربر واتس‌آپ روزانه بالغ بر ۶۵ میلیارد پیام به یکدیگر ارسال می‌کنند. در هر ثانیه، بیش از ۴۰ هزار عبارت در گوگل جست‌وجو می‌شود که در روز این میزان به بیش از ۳/۵ میلیارد و در سال به ۱/۲ تریلیون می‌رسد. داده از این نظر مهم است که میزان داده هدف و پروفایل انبارش شده وسیع، امروزه سبب ایجاد مانعی سهمگین برای ورود بسیاری از بازیگران کلیدی فناوری شده است. در عین حال همین مساله باعث نگرانی‌های امنیتی زیادی هم شده است.

خیز بلند شرکت‌ها

در سال‌های اخیر، شرکت‌های بزرگ فناوری، رشدی فراتر از استانداردهای معمول را تجربه کردند. در دو دهه گذشته همبستگی میان فناوری، نوآوری و ارزش شرکت بیش از پیش تقویت شده است. ۳۲ درصد از شرکت‌ها برتر در بخش فناوری فعالیت می‌کنند و ۳۲ درصد هم در بخش خدمات و کالای مصرفی. سلامت و درمان هم ۲۰ درصد از این شرکت‌ها برتر را تشکیل می‌دهند. در سال ۲۰۲۰، شرکت‌های بزرگ فناوری تقریباً دوتریلیون دلار درآمد ایجاد کرده‌اند. غول‌های فناوری به واسطه فروش‌های رکوردشکن و سرسام‌آور متأثر از کرونا به صورت لحظه‌ای کسب ثروت می‌کنند و میان این شرکت‌ها، علی بابا و تسلا بیشترین میزان رشد درآمد را تجربه کرده‌اند.

سرویس‌های ویدئویی

در بین سرویس‌های ویدئویی، یوتیوب بیشترین سهم جهانی از ترافیک را داراست و پس از آن فیس‌بوک و تیک‌تاک قرار دارد. تعطیلی مدارس و صرف زمان بیشتر در خانه باعث شد بازی‌ها نیز رشد زیادی کنند. به‌رغم کاهش تعداد کاربران برخی سرویس‌ها و سرمایه‌گذاری‌های سنگین روی تولید محتوا، حاشیه سود ناخالص شرکت‌هایی مانند نتفلیکس و اسپاتیفای همچنان رشد داشته‌اند.